

نفت و انرژی

بازار پررفت جهان

#

به نظر می‌آید، روند کاهش یهای نفت ادامه خواهد یافت، چراکه در حال حاضر، بهای یک بشکه نفت برنت، در مقایسه با پارسال، نصف و بازار، پر نفت تر شده است. دویچه وله در گزارشی در این زمینه، از قول الکساندر گراسدورف، عضو اتحادیه اقتصاد نفت در برلین می‌گوید: «یک سال پیش، بهای یک بشکه نفت دریا شمال ۱۱۰ دلار بود و حالا به ۵۵ دلار؛ یعنی نصف نفت خام WTI آمریکا نیز، اخیرا به زیر ۵۰ دلار رسیده است. مدتی طول خواهد کشید تا ایران بتواند صادرات نفت خود را به میزان قابل توجهی افزایش دهد. در این مدت روند کاهش قیمت نفت همچنان ادامه خواهد داشت که عمده‌ترین دلایل آن، افزایش تولید نفت در آمریکا و کاهش تقاضا در چین است.»

منهای نفت

تهران، بهترین منبع تامین گاز اروپا

گاز ایران به قاره سبز می‌رود

در حالی که شرکت «بوتاش» ترکیه هنوز به‌طور رسمی دلایل توقف واردات گاز از ایران را اعلام نکرده است، مقامات تهران در دیدار با شرکت‌های خارجی مشتاق، در فکر صادرات گاز ایران به قاره سبز هستند. این کار البته مستلزم سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیارد یورویی در تمام بخش‌های صنعت گاز در طول مسیر است، اما در عین حال، نشان از اقتدار ایران در خصوص صادرات گاز به اقصی نقاط جهان و با قیمت دلخواه دارد. هرچند به گفته عزیزالله رضضانی، مدیر بین‌الملل شرکت ملی گاز ایران، هم‌اکنون در زمینه صادرات گاز به اروپا اتفاق جدیدی نیفتاده و با توجه به حاکم شدن شرایط مثبت کنونی، باید اراده جدیدی به وجود بیاید و طرفین از طریق مذاکره موضوع را پیگیری کنند، به نظر می‌رسد اروپایی‌ها در این زمینه بیش از دیگران اشتیاق نشان داده و به خاطر حواشی موجود درباره صادرات گاز روسیه از طریق اوکراین، بی‌صبرانه منتظر این سرمایه‌گذاری هستند. پیشتر، پارلمان اروپا با مطالعات انجام شده در این زمینه، اظهار کرده بود که ایران پتانسیل صادرات سالانه ۲۵ تا ۳۰ میلیارد مترمکعب گاز را به اروپا دارد. در این مطالعات مشخص شده که امکان صادرات گاز توسط ۱۲ کشور به این قاره وجود دارد که ایران نیز از جمله این کشورها و بهترین منبع تامین گاز است. اتحادیه اروپا هم‌اکنون حدود ۲۲ تا ۳۳ درصد از انرژی مورد نیاز خود را از گاز طبیعی تامین می‌کند.

با فاینانس خارجی محقق می‌شود انقلاب در صنعت پتروشیمی

بیشترین مشکل طرح‌های پتروشیمی در دست اجرا، تامین فاینانس است؛ اما مشکلات دیگری از جمله آورده سرمایه‌گذاران، تامین خوراک در بالادست، فراهم‌آوردن دانش فنی، تجهیزات و اقلام و گرفتن خدمات از شرکت‌های معتبر خارجی از جمله مشکلات دیگر این پروژه‌هاست که بخشی از آنها به شرایط تحریم بازمی‌گردد. تاکنون، کشورهای زیادی علاقه خود را برای حضور دوباره در صنعت پتروشیمی ابراز کرده و در صورتی که تحریم‌ها پایان یابد، می‌توان از سرمایه‌گذاری و انتقال دانش فنی این کشورها در طرح‌های توسعه‌ای نهایت استفاده را کرد. به گفته مرصیه شاهدابی، مدیر طرح‌های شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، بسیاری از طرح‌های پتروشیمی ایران به دلیل نبود امکان استفاده از فاینانس و لایسنس‌های جدید از شرکت‌های معتبر خارجی متوقف است، بنابراین با اجرایی شدن توافق هسته‌ای ایران و کشورهای ۵+۱، می‌توان شاهد انقلابی در طرح‌های جاری و آینده این صنعت بود. هم‌اکنون بیش از ۶۰ طرح نیمه‌کاره صنعت پتروشیمی در مجموع به ۳۳۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز دارد که این میزان سرمایه‌گذاری می‌تواند ظرفیت تولید صنایع پتروشیمی را دو برابر کند. پیشتر، محمدحسن پیوندی، قائم‌مقام مدیرعامل شرکت نیز گفته بود که شنش طرح پتروشیمی در اولویت دوم و ۳۹ طرح در اولویت سوم قرار دارند. طرح‌های اولویت دوم که عمدتاً فاینانس آنها فعال شده، از سال ۹۶ وارد مدار تولید می‌شوند.

واکنش دبیر کل اوپک به اظهارات ۴ ماه پیش بیژن زنگنه:

بازار، پذیرای بشکه‌های جدید نفت ایران

عبدالله البدری دبیرکل اوپک در دیدار با الکساندر نوک وزیر انرژی روسیه

البته به‌رغم آنکه با آغاز ورود گاز «الان‌جی» آمریکا به بازار اروپا، ابعاد دیگری از جنگ روسیه و آمریکا در عرصه بین‌الملل رخ نشان می‌دهد، اما نوک در دیدار با البدری، با اقتدار اعلام کرده که روسیه و اوپک در زمینه بازار نفتی باثبات و متعادل، اهداف مشترکی را دنبال می‌کنند.

این در حالی است که اعضای اوپک در نشست ۱۶۶، با وجود افت شدید قیمت‌های جهانی نفت و نیز در نشست ۱۶۷ این سازمان، تصمیم گرفتند سقف تولید روزانه ۳۰ میلیون بشکه‌ای خود را با هدف حفظ سهم خود در بازارهای جهانی نفت خام، تثبیت کنند. در آن زمان، روسیه، بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت خام جهان نیز، از هر گونه اقدامی برای حمایت از قیمت‌های جهانی نفت خام که نسبت به پارسال بیش از نصف کاهش یافته است، امتناع کرد. اما اکنون با کمک‌رگتر شدن نقش روسیه به‌عنوان یکی از بازیگران اصلی سیاست در قاره سبز، به نظر می‌آید مسکو قصد دارد در بخش نفت عاقلانه‌تر عمل کند و دست دوستی به اوپک‌ها بدهد. به گفته نسواک، بازارهای جهانی نفت خام تحت تأثیر عوامل مختلف سیاسی قرار دارد که به‌ویژه، توافق هسته‌ای تهران با کشورهای گروه ۵+۱ و پیامدهای آن، بر بازار نفت تأثیر گذار خواهد بود.

براساس آمارهای موجود، تقاضای جهانی نفت خام تا سال ۲۰۲۰ تا ۷.۲ درصد رشد می‌کند و این رشد می‌تواند حتی پس از سال ۲۰۲۰ نیز تداوم پیدا کند. با این حال، کارشناسان بر این باورند که چنانچه روسیه و اوپک، دیدگاه‌های همسوی خود درباره تحولات بازار را به اشتراک بگذارند، شرایط بازارهای جهانی نفت خام در سال ۲۰۱۶ بهبود می‌یابد و قیمت‌ها سیر صعودی خواهند داشت.

بهای نفت خسام در سال ۲۰۱۵ و در اوایل ماه می به اوج خود یعنی رقم ۶۹ دلار و ۵۸ سنت برای هر بشکه رسید، اما در ماه جولای به زیر ۵۵ دلار برای هر بشکه برگشت.

این در حالی است که بسیاری از دست‌اندرکاران بازار جهانی نفت خام انتظار دارند قیمت‌های جهانی نفتی طلای سیاه در سال ۲۰۱۶ تثبیت شود و این ثبات در بلندمدت تداوم داشته باشد، هرچند به باور نوک، تعادل و ثبات بیشتر بازارهای جهانی نفت خام در سال ۲۰۱۶، نیازمند ادامه به‌موقع و کافی سرمایه‌گذاری در پروژه‌های نفتی است. البته این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که در طول سال‌های نه‌چندان دور و با انفجار منابع گوناگون «الان‌جی» در جهان، قیمت این ماده برای دوره‌های کوتاه و میان‌مدت پایین خواهد ماند که این اتفاق توان روسیه را برای استفاده از گاز به‌عنوان یک ابزار سیاسی در اروپا تحت‌الشعاع قرار خواهد داد.

معتقدند «امضای توافق جامع و رفع تحریم‌ها، باعث افزایش دودستد ایران با کشورهای عرب حوزه خلیج فارس و در عین حال، افزایش تولید نفت ایران و تلاش تهران برای بازیابی جایگاه خود در جمع کشورهای تولیدکننده نفت عضو اوپک و همچنین بازگشت آن به بازارهای انرژی جهانی، سبب ایجاد تنش‌های تازه در داخل سازمان جهانی اوپک خواهد شد.» در واقع، البدری به‌عنوان دبیرکل اوپک، تسو ک کاهش قیمت پس از رفع تحریم‌ها را که زنگنه به اوپک پاس داده بود، به خوبی پاسخ داد.

این امر نشان از آن دارد که در صورت بازگشت نفت ایران پس از توافق نهایی هسته‌ای، اوپک باید سهمیه‌بندی تولید نفت اعضا را که از سال ۲۰۰۸ کنار گذاشته بود، بار دیگر آغاز کند. از یک سو، در صورتی که اوپک تصمیم به کاهش تولید نفت

“

البدری: بازار جهانی نفت خام قادر خواهد بود افزایش تولید و عرضه نفت خام ایران را پس از لغو تحریم‌ها علیه این کشور جذب کند

”

بازگشت اوپک به نظام سهمیه‌بندی

اجرای دوباره سهمیه‌بندی تولید نفت در اوپک ممکن است بحث‌های زیادی را بین اعضا ایجاد کند چراکه با این طرح، اعتبار ملی و سهم بازار برخی اعضای اوپک به خطر می‌افتد. با وجود اینکه اوپک در آخرین نشست خود به‌رغم دریافت نامه‌ای از سوی وزیر نفت ایران مبنی بر بازگشت زودهنگام نفت این کشور به بازار، با تغییر سطح تولید نفت اعضا موافقت نکرد، اما اکنون این سازمان پیش از سقف تعیین‌شده خود یعنی روزانه ۳۰ میلیون بشکه نفت تولید می‌کند. دلیل این افزایش هم بالا رفتن تولید عربستان، رشد صادرات نفت عراق و بازگشت نفت لیبی به بازارهاست که همزمانی آن با ورود نفت ایران می‌تواند مشکل‌ساز باشد. در واقع، اکنون عراق هر ماه به صادرات نفت خود اضافه می‌کند و اگر این روند ادامه داشته باشد و نفت ایران هم به بازار بازگردد، در آن صورت با قیمت‌های نفت باید کاهش یابد یا باید به شکلی این موضوع مدیریت شود. از این رو بود که عبدالله البدری، دبیر کل اوپک در نشست خود با وزیر انرژی روسیه، ورود نفت ایران به بازار را خوشامد گفت و به‌طور غیررسمی اعلام کرد برای این ورود آماده می‌شود و این یعنی، بازگشت اوپک به نظام سهمیه‌بندی.

غول‌های نفتی زنگ خطر را به صدا درآوردند

عزم چینی‌ها برای بازگشت به ایران

رفت و آمد شرکت‌ها و غول‌های بزرگ نفتی به طبقه پانزدهم وزارت نفت، چینی‌ها را از خواب غفلت بیدار کرد.

پیمانکاران چینی که تا همین چند ماه پیش، حکم اخراجشان از برخی پروژه‌های میادین مشترک با عراق صادر شده بود، گویا با سیل هجوم دیگر شرکت‌ها به پروژه‌های نفت و گاز و پتروشیمی ایران، تکاپو و فعالیت مجدد را بر تنبلی و خواب خرگوشی فرجیت داده و مذاکرات در این زمینه‌ها را آغاز کرده‌اند.

رویترز در گزارشی در این زمینه نوشت: «شرکت‌های بزرگ نفتی چین به دنبال آن هستند تا از ماه اکتبر در مجموع، روزانه ۱۶۰ هزار بشکه نفت ختام از دو پروژه نفتی در جنوب غرب ایران برداشت کنند. منابع مختلف در این شرکت‌ها اعلام کرده‌اند که این حجم برداشت برای افزایش تولید نفت خام ایران، مسلماً پس از لغو تحریم‌ها و اجرایی شدن توافقنامه، صورت می‌گیرد.»

شرکت‌های بزرگ نفتی چین چندین پیش

و از بیم واکنش آمریکا به نقض تحریم‌ها، فعالیت‌های خود را در میادین نفتی ایران به‌شدت کاهش داده بودند. بر همین اساس و به‌گفته مقامات سینوپک، شرکت‌های چینی از پارسال فعالیت در زمینه قراردادهای موجود با ایران را پس از اینکه امید برای برداشته شدن تحریم‌ها افزایش یافت، بیشتر کرده‌اند. به نظر می‌آید با ورود غول‌های نفتی به ایران، زنگ خطر برای چینی‌ها زده شده است.

چینی‌ها در طول دوران تحریم، هرچند با

دریچه

تحریم‌های غیرقانونی کشورهای غربی همراهی نکردند، عملکرد درخشانی هم در اجرای طرح‌های نفت و گاز ایران از خود نشان ندادند؛ به‌طوری‌که دو شرکت چینی از طرح توسعه دو میدان بزرگ نفت و گاز، به دلیل تاخیرها کنار گذاشته شدند.

پس از اخراج پیمانکار چینی طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی در سال ۱۳۹۲، شرکت ملی نفت ایران با ابلاغ رسمی حکمی به شرکت چینی (CNPCI)، این پیمانکار چینی را هم پارسال، از طرح توسعه میدان مشترک آزادگان جنوبی خلع ید کرد. با این حال، گروه سینوپک قرار است تولید از فاز نخست میدان نفتی یادآوران را به میزان ۸۵ هزار بشکه در روز بار دیگر آغاز کند. این تولید قرار است براساس یک قرارداد ۲ میلیارد دلاری که در سال ۲۰۰۷ میان ایران و این شرکت امضا شد، صورت پذیرد. در پایان گسترش این میدان، قرار است روزانه ۲۰۰ هزار بشکه نفت خام از این میدان تولید شود.

ایستگاه

نفت ایران، بازگشت طولانی

جان کمپ، تحلیلگر مسائل بازار نفت در خبرگزاری رویترز که به‌عنوان کارشناس امور انرژی نیز فعالیت می‌کند، در ستون هفتگی خود در رویترز، در مطلبی با عنوان «ایران برای بازگشت نیازمند زمان و شرایط خوب است» به بررسی وضعیت صنعت نفت ایران و آنچه برای بازگشت آن به عرصه‌های بین‌المللی مورد نیاز است پرداخته که در ادامه خلاصه این مقاله را می‌خوانید.

آرزوهای بزرگی در سر مسئولان نفتی ایران گرفته و اکنون آنها با امیدهایی که رفع تحریم‌های غرب برایشان ایجاد کرده به دنبال تحقیر این آرزوها هستند. تعیین هدف بازگشت به توان قبل از تحریم‌ها برای صنعت نفت کشوری که چند دهه از این قافله عقب بوده، کار چندان آسانی نخواهد بود. ایران چهارمین ذخایر بزرگ نفت (ذخایر اثبات‌شده) در جهان را پس از ونزوئلا، عربستان و کانادا در اختیار دارد و قدیمی‌ترین تولیدکننده نفت در خاورمیانه است. زمانی که ایران در سال ۱۹۷۴ (۱۳۵۳) بیش از شش میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کرد، کمتر رقیبی توان هموردی با این کشور را داشت اما اکنون شرایط با آن زمان بسیار متفاوت است. طی چهار دهه گذشته ایران فراز و فرودهای زیادی را پشت‌سر گذاشته که آثار جنگ [تحمیلی] با عراق تنها یکی از تخریب‌هایی است که اثرش همچنان از صنعت نفت ایران پاک نشده است. ایران از نظر ذخایر گاز رتبه نخست جهان را پیشاپیش روسیه و قطر در اختیار دارد و از این نظر نیز یک محیط مطلوب برای سرمایه‌گذاران خارجی محسوب می‌شود. اما بازگشت ایران به تولید روزانه چهار میلیون بشکه که قبل از تحریم‌های غربی داشت، کار چندان آسانی نخواهد بود. تولید روزانه ایران از شش میلیون بشکه در سال ۱۹۷۴ (۱۳۵۳) به ۳/۶ میلیون بشکه در سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳) رسید در حالی که در همین زمان عربستان از ۸/۶ میلیون بشکه در روز، به ۱۱/۵ میلیون بشکه رسید و سهم خود از بازار نفت را افزایش داد. البته وزیر نفت ایران و دیگر مقامات این کشور اصرار دارند بگویند ایران می‌تواند بافراصله پس از رفع تحریم‌ها نهم میلیون بشکه در تولید افزایش دهد و ظرف کمتر از سه ماه به سطح پیش از تحریم‌ها بازگردد اما انجام چنین کاری با توجه به وضعیت فعلی بازار و سرمایه‌های مورد نیاز ایران، چندان ساده به‌نظر نمی‌رسد. ایران همچنین اعلام کرده که در برنامه میان‌مدت خود قصد دارد مرز تولید پنج میلیون بشکه را هم پشت سر بگذارد اما در بازاری که حتی چند هزار بشکه افزایش تولید می‌تواند قیمت آن را با یک افت شدید مواجه کند، پیدا کردن سرمایه‌گذاری که این ریسک را افزایش دهد کار آسانی نخواهد بود.

چهار گام ایران در بازار نفت

ایران برای رسیدن به آرزوهای خود به احتمال زیاد چهار گام را در نظر گرفته است. در گام نخست، ایران از اندوخته تولید شده خود طی چهار سال گذشته بهره خواهد گرفت. برآورد می‌شود ایران ۳۰ تا ۴۰ میلیون بشکه نفت خام در تانکرها و شناورهای خود ذخیره کرده است که البته می‌تواند آن را ظرف یک یا دو ماه به بازار عرضه کند، اما این کار موجب افت

شدید قیمت می‌شود و حاصلی برای ایرانیان نخواهد داشت. این میزان نفت خام می‌تواند از روز نخست رفع تحریم‌های فروش نفت، میزان نفت عرضه شده از سوی ایران را ۲۰۰ تا ۲۵۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد و این افزایش را برای شش ماه حفظ کند. گام دومی که ایران می‌تواند به آن فکر کند، بازگرداندن جاه‌های تعطیل و نیمه‌تعطیلی است که به تاژگی از مدار تولید خارج شده‌اند. این کشور به دلیل تحریم فروش نفت، ناچار به کاهش تولید خود بوده و اکنون تعداد زیادی از جاه‌های خود را به وضعیت راکد یا نیمه‌راکد درآورده است که جاه‌های تازه تعطیل شده، قابلیت بازگشت سریع به تولید را دارند. این تاکتیک احتمالاً همان حربه‌ای است که وزیر نفت برای طرح افزایش تولید سریع ایران در نظر گرفته است. گام سوم برای صنعت نفت ایران با نادیده گرفتن موانع طبیعی و نقصان‌ها قابل اجراست که از طریق افزایش تولید میدان‌های فعال فعلی خواهد بود. منابع نفتی ایران در ساختارهای آهکی هستند و این موضوع امکان تزریق گاز طبیعی و ایجاد فشار بیشتر برای استخراج آسان‌تر و افزایش تولید را برای جاه‌های ایران ایجاد می‌کند. نکته‌ای که در این بین باید مورد توجه قرار گیرد این است که بسیاری از جاه‌های حوزه آهکی ایران، بیش از ۵۰ سال است که در حال تولید هستند و به سنین بلوغ رسیده‌اند اما نبود سرمایه‌گذاری‌های لازم برای بازسازی و در اختیار نداشتن تکنولوژی و نیروی کار متخصص برای این بازسازی، جاه‌ها را در معرض خطر قرار داده است. این جاه‌ها در بهترین دوران و با تزریق گاز طبیعی، روزانه ۸۰ هزار بشکه نفت تولید می‌کردند اما امروز برای تزریق گاز و افزایش تولید نیازمند حفر جاه‌های تازه و سرمایه‌گذاری و تخصص خارجی هستند که این زمان افزایش تولید آنها را دو تا سه سال عقب خواهد برد. آخرین مرحله از گام‌های افزایش تولید ایران، اکتشاف و حفاری در میدان‌های تازه نفتی است که اکنون شناخته شده هستند اما هیچ اکتشافی در آنها انجام نشده و از نظر حفر چاه نیز دست نخورده هستند. چنین عملیاتی نیازمند سرمایه‌گذاری‌های کلان و تکنولوژی روز دنیااست که ایران با توجه به مسائل تحریمی، از آن بی‌بهره بوده و اکنون امیدوار است با تشویق سرمایه‌گذاران بزرگ، این مشکل را رفع کند. برآورد کارشناسان برای موفقیت ایران در این زمینه، زمانی در حدود پنج سال است که باز هم جهش توان تولیدی ایران را در دو کوتاه و میان‌مدت، غیرممکن می‌کند.

منبع: رویترز

آخرین مرحله از گام‌های افزایش تولید ایران، اکتشاف و حفاری در میدان‌های تازه نفتی است که اکنون شناخته شده هستند اما هیچ اکتشافی در آنها انجام نشده و از نظر حفر چاه نیز دست نخورده هستند.